

Daurigebla agrikulturo (2016-11)

Bedaurinde multaj historiaj kulturoj kolapsis pro la elherpigo de la grunda fekundeco.(1-3)

Jen nur kelkaj konsilioj, kiuj ankoraŭ estas tre simplaj, kaj mi subkomprenas, ke ĉiam necesas rigardi la regionajn kondiĉojn: klimato, tipo de la grundo, ktp., Bonvolu viziti la retejojn:

- Ne lasi la grundon nuda sub la suno, pluvo & vento, ĉar tiam erozio forvoras la grundon, eĉ ne remarkite, ĉar temas pri multaj jaroj. Aparte rapide erozia damaĝo videblas, kiam la humusa tavolo estas malalta, kaj la temperaturo kaj sun-radiado alta. Kiel videbla en la regiono de kelkaj pluvarbaroj.

- Kiam granda tereno estas sen arbara protekto ankaŭ ŝanĝighas la (mikro)klimato, ĉar la (miksita au eĉ praa) arbaro estas perfekta ŝirmilo kontraŭ atako de la suno kaj pluvo.

2016-08-16 Agroforestry – kombini arbaron kun nutraĵo-produktado en sekaj regionoj

Kiu vivas en tre seka regiono, atestimas la pluvon kaj roson (humidecon de la aero, kiu faletas nokte).

Arboj ankaŭ altiras la nubojn, pli ol ili mem bezonas, kaj transdonas la surpluson al pli foraj de la maro regionoj.

Mi ja scias, ke ekzistas regionoj, kie en Kalifornio, kie la montaro bremsas la nubojn, kaj kie El Niño kuzas gigantajn arbar-brulojn – evidente natura fenomeno, ĉar kelkaj arbo-sembroj bezonas la fajron por ek-ghermi.

Tamen, kie oni forhakas arb(ar)ojn ne pensinte pri la re-arbarigo, tie oni spertas la mankon da akvo – la filmo pri Wangari Maathai montras tion draste !

Ekzistas praaĵ kaj pli modernaj metodoj. Ekze- FMNR (farmer managed natural regeneration) vidu en.wikipedia.org Tie vi ankaŭ trovas aliajn ligojn. Kompreneble oni flegas „sovaghajn“ kaj „frukto-portantajn“ arbojn, ĉar la miksado gravas en la naturo. Simile en la angla kaj hispana - tre detale: <https://en.wikipedia.org/wiki/>

- Prefere ne plugi tutan kampon, sed uzi malprofundan enmiksighon de plantorestaĵoj en la grundon - poste la vivantaro en la grundo faros la digeston, kio rezultigas en pli fekunda grundo.

- Prefere ne plugi malebenajn kampojn, kaj se jes - plugi laŭlonge de la isohipsoj (linioj de la sama alteco).

- Rapide re-semigi plugitan grundon, ĉar plantoj bremsas la erozion: ĝi bremsas la falantajn pluvojn kaj iliaj radikoj tenas la grundon. Ili ankaŭ protektas kontraŭ la suno, kio bruligas (nevideble) la organikan substancon en la grundo; kaj sekan grundon povas forblovi la vento.

- Kelkaj grundoj ne toleras plugadon, ĉar la erozio estos pli rapida ol la rekreado de nova grundo, kaj sekvas ke post kelkaj jaroj au jardekoj la kampo iĝas sen-fekunda. Tie taugas la t.n. permakulturo.

- En regionoj proksime de la ekvatoro, eblas kultivi legomojn inter vicoj da frukt-arboj au arbustoj, por eviti troan sunighon kaj sekighon.

- Tute ne plugi herbejon en duon-seka regiono; ĝi taugas nur por pashtejo; sed oni atentu ke la gregoj ne kresku al tro granda amaso. Ŝafoj kaj kaproj estas detruemaj al la herboj.

- Ne forjheti vegetaĵon, sed doni ĝin al kompost-stako; ankaŭ fekajhoj taugas por kompostigado, sed ĝi ne rekte tushu legomojn, por eviti epidemiojn.

- Eviti monokulturon, eĉ se ĝi donas pli da mono, ĉar tiel la grundo rapide "lacighas" kaj invado de insektoj minacas. Uzi la intersanĝon de la specoj: grenoj, leguminozoj, en-teraj kreskaĵoj (terpomoj, betoj).

- Eviti kemiajn pesticidojn.
- Ne uzi genetike modifitajn (GMO) semojn, ĉar tio signifas eternan dependecon de iu firmao; kaj havas la saman riskon kiel kredito.
- Kemia fekundenzo ne estas stabila, dum organike kreita fekundenzo pludaŭras longe.
- Ne troigu la fekundigon de herbejo; magra herbejo montras plimulton da valoraj floroj, kiuj stabiligas la biodiversecon kaj allogas diversajn insektojn kaj birdojn. Ghi ankaŭ estas pli valora nutrajho por la brutaro.
- Akvumado ne ĉie taugas, se tiel oni tiras salojn al la surfaco, kiuj senvalorigas la grundon. Se necesas, uzu po-gutan akvumadon pere de sensaligita akvo.
- Longdaŭra uzo-rajto kreas respondecon rilate la grundon, kaj tiel evitas ghies senzorgan ekspluaton.
- Ne labori per (granda) kredito, ĉar la risko estas tro alta, ke malbona rikolto kaŭzos finanĉan kolapson.
- Planti malgrandan terenon per mane au per simplaj mashinoj povas esti pli efika, ol aĉeti multekostajn mashinojn per kredito. Nafto iam elĉerpighos, klopodu redukti vian dependecon de nafto; tio ankaŭ rilatas la transportojn 3).
- Sed en lando kie floras industrio, kutime la salajroj estas tro altaj kaj malebligas simplan manlaboron por simplaj produktoj. "Biologie/organike" produktoj bezonas pli da laboro, sed je loka au regiona nivelo enspezigas pli.

Cititaj libroj:

1) Jared Diamond, "Kollaps" (germana traduko, el la angla)

Priskribas la evoluon kaj kolapson de minimume 10 diversaj civilizacioj.

La plej gravaj parametroj estis: erozio de agrikulturita grundo, troigo je la vivnivelo, malpaco & militoj kun najbaroj). Kutime la evoluo okazas malrapide, sed post iu turnigh-punkto la kolapso estas rapida.

2) David R. Montgomery, "Dreck - Warum unsere Zivilisation den Boden unter den Fuessen verliert", eldonejo www.Oekom.de, ISBN 978-3-86581-197-4; angla originalo: "Dirt - The erosion of civilizations", Univ. of California, 200, 345 p., 24,90 Euro

3) Rob Hopkins, "The Transition Handbook - From oil dependency to local resilience", Transition Books, ISBN 978-1-900322-18-8, 240 p., 12,95 GBP

Retejoj de organizajhoj (lingvo):

(en) pri FMNR (natura regenerado farita de kamparanoj): en.wikipedia.org

(fr) kontraŭ la malsato: <http://www.globidar.org>

(eo) kontraŭ la malsato: <http://www.recim.org/globe/solidareco.htm>

(de, en) <http://www.weed-online.org>

(de, en, es, fr) <http://www.germanwatch.org>

(de) <http://www.ABL-ev.de>

(de) <http://www.meine-landwirtschaft.de>

(de) <http://www.permakultur-institut.de/>

(en) <http://www.transitionculture.org>